

тите чрез съчетанието на филигран, емайл и позлата. Правят впечатление някои общи черти в изработката на майстор Неделко и създателят на горните два кивота Никола Неделкович, които заедно със съвпадението на имената дават основание да смятаме, че става дума за наследствена приемственост между баща и син. Емайлово-филигранната украса на майстор Никола, която покрива изцяло стените на кивотите около изображенията, е блестяща. Елегантно очертаните с филигран листенца и цветчета, между които майсторски е поставен характерният за Чипровската школа блестящ и непрозрачен светло- и тъмносин емайл, много приятно контрастира с позлатата на орнамента, издават големия майстор, наследник на почти двувековна традиция в това изкуство. Няма да сгрешим, ако кажем, че Чипровци, наред със Солун, Цариград и Дубровник, се издига като един от най-големите центрове, където максимално се запазват и развиват големите традиции на византийското изкуство в изработката на емайлови произведения.

Към тази група можем да отнесем и един кивот, изработен от чипровски майстори за Дечанския манастир. Става дума за един голям и богато разработен сребърен кивот, който по време на Първата световна война е изчезнал и само една снимка от манастирските архиви е останала като единствен документ за неговата художествена значимост. Но и тя е достатъчна, за да установим, че и в него чипровските майстори са използвали множество характерни елементи, между които и пластинките с изображения на седнали един срещу друг светци, отнасящи се към изявите на златарите от Чипровската школа.

Ще обърнем внимание и на един голям сребърен потир от сбирката на Врачанската митрополия, изкован през 1628 г. от неизвестен чипровски майстор. Той е интересен със своите гравирани изображения в духа на чипровските традиции, между които срещаме и изображението на българския национален светец Иван Рилски /обр. 64/. Интересно е и едно кандило от фонда на Археологическия музей в София, както и точното му повторение в църквата на Чипровския манастир, върху които виждаме познатите отливани пластинки с изображения на седнали един срещу друг светци, вече срещани и очертаващи един характерен белег в творчеството на чипровчани /обр. 52/.

Факт е, че основен поръчител на скъпи и красиви златарски произведения по време на робството е църквата, подкрепяна с всички сили и средства от поробения политически, но не и духовно

народ. Ето защо у нас златарски
треба са крайно оскъдни и недо-
им разпространение в торови
създава известни трудности з
насока. Все пак отделни произве-
че чипровските златари са създа-
за светски нужди. Една чаша от
една сребърна, богато ори-
логическия музей, датирана
известна информация за характе-
ши" /обр. 65/. Но всякакви дис-
тази очевидно голяма продукция
възгла в номенклатурата дори
Балканите като „чипровски сребъ-
характеристиката на Чипровската
включат наблюденията върху мно-
школа /обр. 67-74, 76-79/. Ср-
се срещаме през цялото Среднове-
разпространение през втората по-
XVII в., когато претърпяват и сери-
си система. Изследванията върху т-
както за светски нужди, така и п-
религиозни обреди, и това обясня-
произведенията на златарското из-
активност на златарите от Чипрове-
тези чаши-тасове получават своето
Балканите, както и изричното сп-
популярността на „чипровските ч-
извода, че Чипровци е бил един
тази масова златарска продукция
срещат разнообразни надписи с
съдържание, но майсторите златар-
и произхода си. За щастие върху ед-
Музея на сръбската православна
чаша при цара султана Мухамеда, у
Чипровац в лето Христово 1652, ко-
аречисте." Към сътворените от ръ-
произведения за светска употреба
сребърни чаши и чаши-кратунки /о-
битови предмети и много други и